

НАЗИВ БОЛЕСТИ ИМУНИЗАЦИОНО СРЕДСТВО	САСТАВ ИМУНИЗАЦИОНОГ СРЕДСТВА	КОНТРАИНДИКАЦИЈЕ	НЕЖЕЉЕНА ДЕЈСТВА, *БРОЈ ПРИЈАВЉЕНИХ НЕЖЕЉЕНИХ ДЕЈСТАВА, **БРОЈ ПРИЈАВЉЕНИХ СМРТНИХ СЛУЧАЈЕВА (VIGI ACCESS, 07/09/2025)
ТУБЕРКУЛОЗА BCG vakcina лиофилзована, 1mg/mL, прашак и rastvarač za suspenciju za injekciju INN: vakcina protiv tuberkuloze <i>NOSILAC DOZVOLE INSTITUT ZA VIRUSOLOGIJU, VAKCINE I SERUME TORLAK</i>	Jedna bočica rekonstituissane vaccine sadrži 1mg/1mL, živih, oslabljenih (atenuisanih) bakterija Bacillus Calmette-Guerin (Mycobacterium bovis BCG) (1.6 – 16.0 x 106 jedinica formiranja kolonija CFU/mL). Lista pomoćnih supstanci: Prašak za suspenciju za injekciju: Želatin Saharoza. Rastvarač za suspenciju za injekciju: Natrijum-hlorid Voda za injekcije.	Preosetljivost deteta na aktivnu supstancu ili na bilo koju od pomoćnih supstanci ili bilo koje ispoljene alergijske reakcije ispoljene pri primeni Pre primene BCG vaccine potrebno je izvršiti procenu zdravstvenog stanja primaoca vaccine, u cilju utvrđivanja da li su prisutne određene kontraindikacije za primenu BCG vaccine ili postoji potreba za odlaganjem imunizacije dok se stanje sasvim ne razjasni, odnosno ne stabilizuje.	Groznic-a-povišena telesna temperature diseminovane BCG komplikacije (osteitis ili osteomijelitis) diseminovana BCG infekcija, uvećanje regionalnih limfnih čvorova veće od 1 cm induracija, ulceracija sa pražnjenjem ulcera na mestu uboda rane reakcije (0-15 min) / supurativni limfadenitis, apsces, keloidni ožiljak lupoidne kožne promene / Prijavljivanje neželjenih reakcija alergijske reakcije, (osip, svrab, koprivnjača) anafilaksa (anafilaktoidna ili anafilaktička reakcija); *46.293 (**163 prijavljenih smrtnih slučajeva koji se dovode u vezu sa vakcinom)
ХЕПАТИТИС Б Euvax B®; 10 mikrograma/0,5mL; suspencija za injekciju vakcina protiv hepatitisa B, rekombinantna <i>.NOSILAC DOZVOLE INSTITUT ZA VIRUSOLOGIJU, VAKCINE I SERUME TORLAK</i>	Prečišćeni površinski antigen hepatitis B virusa (HBsAg) * Antigen adsorbovan na aluminijum hidroksid , gelu 10 mikrograma. 0,25mg Al3+ *Proizveden na ćelijama kvasnica (<i>Saccharomyces cerevisiae</i>) tehnologijom rekombinantne DNK. Pomoćne supstance: Kalijum- dihidrogenfosfat, dinatrijum- hidrogenfosfat, heptahidrat, natrijum- hlorid i voda za injekcije. Konzervans tiomerzal – izaziva alergijske reakcije kod deteta.	Ukoliko je dete alergično (preosetljivo) na aktivnu supstancu ili na bilo koju od pomoćnih supstanci ovog leka. Primenu Euvax B vaccine je potrebno odložiti kod osoba koje imaju akutnu bolest praćenu povišenom temperaturom. Kod pacijenata koji boluju od multiple skleroze, bilo kakva stimulacija imunog sistema može dovesti do pogoršanja simptoma bolesti. Usled toga, kod ovih pacijenata je potrebno da se proceni korist od vakcinacije protiv hepatitisa B u odnosu na rizik od pogoršanja multiple skleroze. Pacijenti koji imaju progresivni ili latentni hepatitis B ne mogu biti zaštićeni vakcinom.	Abdominalni bol, dijareja, povraćanje, groznica, induracija, otok, osetljivost, zapaljenje, anoreksija, neuobičajeni plač, pospanost, nesanica, nervoza, razdražljivost, eritematozni osip, crvenilo kože, hematom, povećanje transaminaza, bol u mišićima, hronično zapaljensko reumatsko oboljenje, LE sindrom, encefalopatija, hipoestezija, migrena, pogoršanje MS, sindrom sličan MS, mijelitis, neuritis, senzorni neuritis, neuropatija, periferna neuropatija, optički neuritis, paraliza, pareza, parestezija, lezije korena nerava (radikulopatija), vrtoglavica, povišeni enzimi jetre, poremećaj funkcije jetre, palpitacije, tahikardija, groznica, serumska bolest, herpes zoster, hipotenzija. *118.698 (**678 prijavljenih smrtnih slučajeva koji se dovode u vezu sa vakcinom)
ДИФТЕРИЈА ХЕМОФИЛУС Б ВЕЛИКИ КАШАЉ ТЕТАНУС PENTAXIM vakcina protiv difterije, Haemophilus influenzae tip b (konjugovana, adsorbovana), pertusisa (acelularna), poliomijelitisa (inaktivisana) i tetanusa, kombinovana	Adsorbovani toksoid difterije (1) 30 i.j. Polisaharid Haemophilus influenzae tip b 10 mikrograma konjugovan sa tetanus proteinom 18-30 mikrograma Adsorbovani toksoid pertusisa(1) 25 mikrograma Adsorbovani filamentozni hemaglutinin (1) 25 mikrograma Inaktivisani Poliovirus, tip 1 tip 1(Mahoney soj) 40 D.j*† Inaktivisani Poliovirus, tip 2 tip 2 (MEF-1 soj) 8 D.j*† Inaktivisani virus poliomijelitisa tip 3 (Saukett soj) 32 DJ*† Adsorbovani toksoid tetanusa 40 i.j. (1): adsorbovan na aluminijum- hidroksid , dihidrat 0,3 mg Al3+ Pomoćne supstance su: Medijum 199 Hanks (10xc)(bez fenol-crvenog) je kompleksna mešavina amino kiselina	Alergija na aktivne supstance ili na pomoćne supstance: glutaraldehyd, neomicin, streptomycin i polimiksin B; groznica, visoka telesna temperature i akutnu bolest, poremećaj krvi (trombocitopenija ili problem zgrušavanja krvi), febrilne konvulzije (epileptični napadi praćeni povišenom telesnom temperaturom). Treba pažljivo razmotriti: -Telesna temperatura ≥ 40°C u okviru 48 časova koja se ne može objasniti drugim poznatim uzrokom; -Kolaps ili stanje slično šoku sa hipotonično – hiporesponsivnom epizodom (pad energije) u okviru 48 sati od vakcinacije; -Uporan plač koji se ne smiruje i traje ≥ 3 satakoji se javi u periodu 48 sati posle vakcinacije. -Konvulzije (epileptični napadi) sa ili bez groznice, koje su se javile u periodu od 3 dana posle vakcinacije.	Gubitak apetita, nervoza, razdražljivost, uporan plač, pospanost (somnolencija), povraćanje, crvenilo na mestu primene (eritem), telesna temperatura 38°C ili viša nesanica, poremećaji spavanja, telesna temperatura 39°C ili visa, neutešan i produžen plač (duži od 3 sata), oticanje nogu i stopala (edematozna reakcija zahvata donje ekstremitete) sa modrom prebojenošću kože (cijanozom) ili crvenilom, konvulzije (epileptični napadi) sa ili bez groznice, pad energije ili epizode kada Vaše dete pobledi ili zapada u stanje slično šoku (hipotonično hiporesponsivne epizode), Guillain-Barré sindrom (zapaljenje nerava koje izaziva bol, slabost i paralizu ekstremiteta i sa čestom progresijom ka grudima i licu) ili brahijalni neuritis (paraliza, difuzni bol u nadlaktici i ramenu), posle primene vaccine koja sadrži tetanusni toksoid. Dodatne informacije namenjene za posebnu grupu pacijenata: Kod beba rođenih pre termina (u 28. gestacionoj nedelji ili ranije) mogu se javiti duži razmaci između udisaja *41.214 (**315 prijavljenih smrtnih slučajeva koji se dovode u vezu sa vakcinom)

<i>Nosilac dozvole:</i> SANOFI PASTEUR S.A	(uključujući fenilalanin), mineralnih soli, vitamina i drugih supstanci (kao što je glukoza). Sirćetna kiselina, glacijalna Natrijum hidroksid, Aluminijum-hidroksid, hidrirani Formaldehid Fenoksietanol Etanol, Voda za injekcije Saharoza Trometamol, Hlorovodonična kiselina		
<u>IIHEYMOKOK</u> Synflorix® suspenzija za injekciju u napunjenom injekcionom špricu INN: pneumokokna polisaharidna konjugovana vakcina adsorbovana <i>Nosilac dozvole:</i> PREDSTAVNIŠTVO GLAXOSMITHKLINE EXPORT LIMITED, BEOGRAD	0,5 mg Al3+ 2 konjugovan na protein D (dobijen iz netipiziranog Haemophilus influenzae) kao proteinski nosač 9-16 mikrograma 3 konjugovan na toksoid tetanusa kao proteinski nosač 5-10 mikrograma 4 konjugovan na toksoid difterije kao proteinski nosač;	Preosetljivost na aktivnu supstancu ili pomoćnu supstancu ili proteinskih nosača. Primenu vakcine treba odložiti kod osoba koje imaju teško akutno febrilno oboljenje. U nedostatku studija kompatibilnosti, vakcina se ne sme mešati sa drugim medicinskim proizvodima. Deca sa narušenim imunskim odgovorom, bilo zbog imunosupresivne terapije, genetskog defekta, HIV infekcije, prenatalne ekspozicije antiretrovirusnoj terapiji i/ili virusu HIV-a, ili drugih razloga mogu imati smanjeni odgovor antitela na vakcinaciju.	Alergijske reakcije (kao što su ekcem, alergijski dermatitis, atopijski dermatitis, ekcem), angioedem, gubitak apetita, razdražljivost, neuobičajen plač, konvulzije (uključujući febrilne konvulzije), Kawasaki-jeva bolest, apnea kod prevremeno rođenih beba, dijareja, povraćanje, osip, glavobolja, visoka telesna temperatura, hipotonično-hiporesponzivna epizoda, anafilaktički šok *311.841 (**2336 prijavljenih smrtnih slučajeva koji se dovode u vezu sa vakcinom, 2328 prijavljenih slučajeva povezanih sa autizmom)
<u>MAJE BOGIŃE</u> <u>ZAUIŠKE</u> <u>IPBEHKA</u> MMP M-M-RvaxPro®, 1x103 TCID50/0,5 mL + 12,5x103 TCID50/0,5 mL + 1x103 TCID50/0,5 mL, prašak i rastvarač za suspenziju za injekciju u napunjenom injekcionom špricu Vakcina protiv malih boginja, zauški i crvenke (živi atenuisani virusi morbila, parotitisa i rubele) MMR <i>Nosilac dozvole:</i> MERCK SHARP & DOHME D.O.O.	živi atenuisani virus morbila 1, soj Enders Edmonston B...najmanje 1x103 TCID50* živi atenuisani virus parotitisa 1, soj Jeryl Lynn™... najmanje 12,5x103 TCID50* živi atenuisani virus rubele 2, soj Wistar RA 27/3... najmanje 1x103 TCID50* * infektivna doza za 50% kulture tkiva 1 proizveden u ćelijama pilećih embriona 2 proizveden u WI-38 humanim diploidnim plućnim fibroblastima. Pomoćne supstance: Prašak: Sorbitol (E420); natrijum-fosfat (NaH2PO4/Na2HPO4); kalijum-fosfat (KH2PO4/K2HPO4); saharoza; hidrolizovani želatin; medijum 199 sa Hanks-ovim solima; minimalni esencijalni medijum, Eagle; mononatrijum-L-glutamat, monohidrat; neomicin; fenol crveno; natrijum-bikarbonat (NaHCO3), hlorovodonična kiselina (HCl) (za podešavanje pH) i natrijum-hidroksid (NaOH) (za podešavanje pH). Rastvarač: Voda za injekcije.	-ako je osoba koja treba da se vakciniše alergična na bilo koju vakcinu protiv malih boginja, zauški ili rubele ili na pomoćnu supstancu ove vakine -ako osoba koja treba da se vakciniše ima bilo koju bolest koja je praćena povišenom telesnom temperaturom preko 38,5°C. -ako osoba koja treba da se vakciniše ima oslabljeni imunski sistem zbog neke bolesti -ako ima porodičnu istoriju urođene ili nasledne imunodeficijencije -ako ima alergijsku reakciju na jaja ili na bilo koji drugi proizvod koji sadrži jaja;--alergije ili konvulzije (epileptične napade) u ličnoj ili porodičnoj istoriji bolesti; neželjene reakcije nakon primanja vakcine protiv malih boginja, zauški ili rubele koje su uključivale lako nastajanje modrica ili krvarenja koje je trajalo duže nego što je uobičajeno;	Povišena telesna temperatura, osip, plakanje, proliv, povraćanje, kopriivnjača, osip na mestu primene. Aseptični meningitis (povišena telesna temperatura, mučnina, glavobolja, ukočen vrat, pojačana osetljivost na svetlost); oticanje testisa; infekcija srednjeg uha; upala pljuvačnih žlezda; atipične male boginje, Otečeni limfni čvorovi. Krvarjenje ili nastanak modrica lakše nego što je uobičajeno. Teške alergijske reakcije, npr. otežano disanje, oticanje lica, lokalizovani otok, oticanje ruku i nogu. Iritabilnost. Epileptički napadi bez povećanja telesne temperature ili sa povišenom telesnom temperaturom; nesiguran hod; vrtoglavica; bolesti koje uključuju zapaljenje nervnog sistema (mozga i/ili kičmene moždine). Bolest čiji su simptomi mišićna slabost, poremećaj čula, osećaj trnjenja u rukama, nogama i gornjem delu tela (Guillain-Barre-ov sindrom). Glavobolja; nesvestica; poremećaj nervnog sistema koji može dovesti do slabosti, peckanja ili trnjenja; oštećenje očnog nerva. Suzenje i svrab očiju sa pojavom krasti na očnim kapcima (konjunktivitis). Zapaljenje mrežnjače i poremećaj vida, gluvoća, kašalj; infekcija pluća, mučnina, svrab; zapaljenje potkožnog masnog tkiva; crvene ili ljubičaste tačkaste potkožne promene u nivou kože; otvrdli i izdignuti delovi kože; ozbiljna bolest koja dovodi do pojave čireva ili plikova na koži, ustima, očima i/ili genitalijama (Stevens-Johnson-ov sindrom). Bol u zglobovima i/ili oticanje zglobova, bol u mišićima. Kratkotrajno peckanje i/ili bockanje na mestu primene;

			pojava plikova i/ili koprivnjače na mestu primene. Opšti osećaj slabosti; otok; osetljivost nadodir. Zapaljenje krvnih sudova. *188.606 (**318 prijavljenih smrtnih slučajeva koji se dovode u vezu sa vakcinom)
--	--	--	--

Извор података:

<https://www.alims.gov.rs/>

<https://torlak.rs/>

<https://vakcinacija.gov.rs/kako-vaccine-funkcionisu/>

<https://www.zdravlje.org.rs/index.php/59-2015-05-19-11-01-54/imunizacija/vaccine>

<https://www.who.int/>

<https://www.vigiaccess.org/>

POTENCIJALNO I VISOKO NEBEZBEDNE ILI TOKSIČNE SUSPSTANCE U SASTAVU VAKCINA: PODACI IZ NAUCNE LITERATURE		
NAZIV SUPSTANCE	ŠTETNI EFEKAT	NAUČNI DOKAZ
aluminijum-hidroksid	hipofosfatemija, akumulacija, kognitivni poremećaji, osteomalacija, osteoporoza, otežano disanje, anafilaktički šok, otok lica	https://www.drugs.com/sfx/aluminum-hydroxide-side-effects.html https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK546669/
trometamol	krvarenje, ulkus (čir), perforacija, bol u stomaku, mučnina, dispepsija, ulceracije, Oštećenje bubrega, pogoršanje funkcije bubrega, retencija tečnosti, povećanje uree i kreatinina u serumu, Poremećaji u funkciji jetre — promenjene laboratorijske vrednosti, eventualno hepatitis, Edemi, zadržavanje tečnosti, hipertenzija, rizik kod pacijenata sa srčanom insuficijencijom,	https://www.drugs.com/sfx/tromethamine-side-effects.html https://synapse.patsnap.com/article/what-are-the-side-effects-of-trometamol

	trombocitopenija, purpura, neutropenija, agranulocitoza, hemolitička anemija, aplastična anemija, osip, urtikarija, angioedem, bronhospazam, reakcije preosetljivosti pa i anafilaktičke, osip, urtikarija, angioedem, bronhospazam, reakcije preosetljivosti pa i anafilaktičke, aseptični meningitis (posebno kod osoba sa autoimunim bolestima), vrtoglavica, glavobolja, pospanost, dezorijentacija, može negativno uticati na fetus, uterusne kontrakcije, krvarenje.	
tiomerzal -živa	neuro- i nefrotoksičan (kognitivne i bubrežne posledice), crvenilo, bol, otok ili osip na mestu ubrizgavanja, osip, svrab, koprivnjača, bronhospazam kod osoba osetljivih na jedinjenja žive, drhtavica, smetnje koordinacije, vrtoglavica, poremećaji raspoloženja, glavobolja, oštećenje funkcije bubrega, problemi s koordinacijom, poremećaji u ponašanju, smanjena kognitivna funkcija, Etil-živa može proći barijeru krv–mozak i placentu, što znači da fetus i mališani mogu biti izloženi potencijalno štetnim efektima, poremećaji u razvoju motoričkih funkcija i razumevanja (kognicije), negativan uticaj na ćelije imunog sistema i na ćelije kardiovaskularnog sistema, anafilaktički šok	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK223724/ https://theconversation.com/a-preservative-removed-from-childhood-vaccines-20-years-ago-is-still-causing-controversy-today-a-drug-safety-expert-explains-259442 https://time.com/7298792/vaccines-thimerosal-cdc-risk-is-it-safe/
hlorovodonična kiselina	crvenilo, blag bol ili peckanje, osip, svrab, koprivnjača, Jaka iritacija sluzokože želuca ili jednjaka → bol, gorušica, povraćanje, moguće ozbiljnije alergijske reakcije (bronhospazam, pad krvnog pritiska)	https://go.drugbank.com/drugs/DB03344?utm_source=synapse.patsnap.com/article/what-are-the-side-effects-of-hydrochloric-acid https://www.mayoclinic.org/drugs-supplements/hydrochlorothiazide-oral-route/description/drg-20071841
fenol crveno	Iritacija očiju, kože i respiratornog sistema, osip, svrab, urtikarija	https://www.atsdr.cdc.gov/toxfaqs/tfacts115.pdf https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK599445/
hidrirani formaldehid	Formaldehid je klasifikovan kao poznati kancerogen za ljude po IARC-u. Može biti povezan sa rakom nosa i sinusa, kao i drugim respiratornim karcinomima, ozbiljne iritacije, čak oštećenje rožnjače, oštećenja sluznica jednjaka i	https://www.epa.gov/formaldehyde/facts-about-formaldehyde?utm_source=ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK217652/ https://www.kherkhargarcia.com/side-effects-formaldehyde-exposure/

	želuca, bolova u stomaku, Hronični bronhitis Egzacerbacija astme, Perzistentni respiratorni problem, Kognitivno oštećenje, Gubitak pamćenja, , Potencijalne neurološke komplikacije	
fenoksietanol etanol	crvenilo, svrab, osip, naročito kod osoba sa osetljivom kožom ili ekcemom, urtikarija, osip, u retkim slučajevima ozbiljniji oblici alergije, oksičnost kod beba – oralna izloženost može uticati na nervni sistem u razvoju, Depresija centralnog nervnog sistema: poremećaji koordinacije, govor može biti isprekidan, refleksi usporeni, oštećenje srca (kardiomiopatija), rizik od različitih vrsta raka, oštećenja nervnog sistema,	https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6985251/?utm https://wildling.com/blogs/news/the-hidden-dangers-of-phenoxethanol-in-your-skincare-routine?srltid=AfmBOook6s9hEmq-DIAFKwJLKpAZxSjXL1gS-qwbagyXeRSGoRX9ZyLe
neomicin	gubitak sluha, nespretnost, dijareja, otežano disanje, vrtoglavica, pospanost, znatno smanjena učestalost mokrenja ili količine urina, povećana količina gasova, pojačana žeđ, svetla, penušava, masna stolica, zujanje ili zvonjava u ušima ili osećaj punoće u ušima, osip na koži, nestabilnost, slabost, Može dovesti do akutne bubrežne insuficijencije, neuromuskularna blokada i respiratorna depresija,	https://www.drugs.com/sfx/neomycin-side-effects.html https://www.mskcc.org/cancer-care/patient-education/medications/adult/neomycin-systemic https://synapse.patsnap.com/article/what-are-the-side-effects-of-neomycin-sulfate
natrijum-fosfat	phosphate nephropathy — taloženje kristala fosfata u tubulima bubrega, Neravnoteža natrijuma, fosfata, kalcijuma, magnezijuma, Dehidracija, smanjeno izlučivanje urina, otoci zbog zadržavanja tečnosti, aritmije, Bol u stomaku, nadimanje, mučnina, povraćanje, retko krvarenje u digestivnom trakt, Zbunjenost, vrtoglavica, slabost, konvulzije, Osip, svrab, urtikarija, otok lica/usta/throata, otežano disanje	https://www.drugs.com/sfx/sodium-phosphate-side-effects.html https://www.webmd.com/drugs/2/drug-4385/sodium-phosphates-rectal/details https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17555417/
kalijum-fosfat	slabost mišića, nepravilnosti srčanog ritma, taloženja fosfatnih soli, oštećenja bubrega, i problema sa kalcijumom, može doći do smanjene diureze, toksičnosti, Srčane aritmije i promene u srčanom ritmu, mučnina, povraćanje, bol u stomaku, grčevi, nadutost, gasovi, proliv, trnjenje ili peckanje (npr. u ustima, okolo usana) usled promena u elektrolitima, osećaj slabosti, umor, vrtoglavica, otoci (edem), naročito nogu	https://www.mayoclinic.org/drugs-supplements/potassium-phosphate-intravenous-route/description/drg-20060838?utm= https://www.drugs.com/sfx/potassium-phosphate-side-effects.html
glutamat	hipotalamičke lezije, astma , smanjenje mase beta ćelija pankreasa, indukovana teška	https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5938543/

	hiperinsulinemija, insulinska neosetljivost, smanjen broj insulinskih receptora, rezistencija na leptin, povećana ekspresija PPAR gama i alfa receptora, smanjen transport glukoze i insulina do masnog tkiva i skeletnih mišića, hiperlipidemija, oksidativni stres, povećan oksidativni stres i ubrzan metabolizam, hipertenzija i srčana oboljenja, glavni faktor rizika za visok krvni pritisak (može dovesti do hipertenzije), rizik od gojaznosti, napadi migrene, bolovi u grudima, glavobolje, , mučnine, oštećenje crevne sluzokože, poremećaj mikrobiološke ravnoteže u crevima	https://drsalihiaerogludemir.com/en/uncategorized/what-are-the-dangers-of-monosodium-glutamate-msg/ https://www.researchgate.net/publication/320191030_Effects_of_monosodium_glutamate_MSG_on_human_health_a_systematic_review https://www.medicalnewstoday.com/articles/is-msg-bad-for-you#historic-doubts https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844023068834
monohidrat	nadutost, gasovi, osećaj težine u stomaku, mučnina, neprijatnost u stomaku, dijareja, grčevi u mišićima, bolovi u mišićima, glavobolje, umor, osećaj iscrpljenosti, povećanje telesne mase zbog zadržavanja vode, mogući rizik za bubrege kod osetljivih osoba	https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10999421/ https://www.chemicalbook.com/article/creatine-monohydrate-uses-benefits-and-side-effects.htm?utm https://www.webmd.com/drugs/2/drug-20897/creatine-monohydrate-oral/details?utm
Sorbitol (E420)	alergijske reakcije (otežano disanje, otok, osip, svrab), neuropatija i oštećenje očiju kod hronične akumulacije (katarakta), komplikacije kod dijabetičara, hiperglikemija kod osoba sa intolerancijom fruktoze, dehidracija i elektrolitni disbalans, erozija zuba, problemi sa usnom dupljom, proliv (dijareja), bol u stomaku i grčevi, grčevi, nadutost i gasovi, nadimanje i promenjene navike pražnjenja creva, mučnina	https://www.drugs.com/sfx/sorbitol-side-effects.html https://www.rxlist.com/sorbitol/generic-drug.htm https://www.frusano.com/en/intolerances/sorbitol-intolerance/ https://synapse.patsnap.com/article/what-are-the-side-effects-of-sorbitol

Обавезна вакцинација спроводи се у 88 од укупно 195 земаља света, што значи да мање од половине држава има такав режим.

<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/vaccine-mandates-by-country>